

sindsats og et udbygget samarbejde mellem kontrolmyndigheder og virksomheder fra "jord til bord".

Herudover skal ordningen sammen med produktudviklingsordningen bidrage til opbygning af viden og kompetence i fødevarer virksomhederne, herunder hos medarbejderne, således at den konkurrencemæssige styrke på markedet udbygges i takt med udviklingen i forbrugernes krav, nationalt og internationalt. Dette forudsætter en kvalitetsorienteret indsats baseret på forskning og udvikling og med henblik på udnyttelse af markedsmulighederne.

De prioriterede delmål er:

- styrkelse af forskning i økologisk landbrug
- understøttelse af afsætning af økologiske produkter i bred forstand
- grønne indkøbsaftaler (kompensation for grønne indkøbsaftaler vedrørende økologiske fødevarer i amter og kommuner)
- græsrodsforskning (forskningsprægede forøg, der ikke foregår i det etablerede forskningsmiljø)
- økologisk non-food
- økologisk (bæredygtig) fiskeriproduktion
- Økologiens Hus
- øgede bevillinger til markedsføring og afsætning af økologiske fødevarer.

Ordningen er endvidere karakteriseret ved at være projektrelateret, hvor de prioriterede indsatsområder løbende justeres gennem finanslovsaftaler m.v. i form af åremålsbestemte bevillinger, der er underkastet rapportering og resultatvurdering. Det Økologiske Fødevareråd indgår som aktiv part i prioriteringen af indsatsområder.

Ordningen er løbende blevet justeret i forbindelse med finanslovsaftaler, Aktionsplan for fremme af Den Økologiske Fødevarerproduktion i Danmark (marts 1995) og Regeringens Fødevarerpolitiske redegørelse. Ligeledes har der været behov for mindre lovændringer, der tilføjer nye indsatsområder som f.eks. fiskeriområdet og non-food m.v. i forbindelse med gennemførelse af finanslovsaftalen om grønne initiativer.

3. Status og udviklingstendenser generelt

Forbrugerne forventer en ansvarlig, bæredygtig produktion og virksomhedsdrift, der er i overensstemmelse med holdninger og krav til produktsikkerhed, dyrevelfærd, sundhed, arbejdsmiljø og eksternt miljø. Der stilles i stigende grad krav om dokumentation af kvaliteten i dens forskellige aspekter.

De skærpede krav fra forbrugerne gør sig navnlig gældende på hjemmemarkedet og på de europæiske, nordamerikanske og japanske markeder. En stadig

større samlet international vægt på bl.a. miljømæssig afbalanceret produktion og handel sandsynliggør, at tilsvarende krav fremover i større udstrækning vil gøre sig gældende på de øvrige globale markeder, navnlig for så vidt angår forbrugersegmenter bestående af højdindkomstgrupper.

Det er centralt for dansk fødevarerindustri at tage disse udfordringer op og gennem innovation satse på tilpasning af produktionen til kvalitetsprodukter, der kan afsættes til højprismarkedene. Hertil kræves både omstillingsberedskab, industriel kapacitet og finansiel styrke.

Store dele af fødevarerindustrien kan af bl.a. økonomiske og ressourcemæssige årsager ikke på egen hånd udføre den grundlagsskabende forskning, der er forudsætning for en sådan udviklingsmodel. Den nødvendige grundlagsskabende forskning vil derfor overvejende skulle frembringes i et samarbejde med offentlige forskningsinstitutioner, internationale branchecentre og kommercielle udviklingscentre.

Et højt nationalt forsknings- og udviklingsberedskab udgør et godt fundament for at konkurrere på bedre kvalitet og højt videndehold fremfor på prisen. Denne strategi bliver efter liberaliseringen af den internationale handel central at gennemføre i forhold til verdensmarkedet, således at en stor og rentabel fødevarerindustri kan opretholdes.

Satsning på høj kvalitet, pris og videndehold sammenholdt med en skærpet konkurrence både på det interne EU-marked og på verdensmarkedet peger desuden på nødvendigheden af, at satsningen på innovation suppleres med en øget indsats på markedsundersøgelse og udvikling af markedsføringsstrategier.

Blandt andet som følge af FØTEK-projekter har der i de senere år været en tendens til en stigende grad af samarbejde mellem virksomhedernes forsknings- og udviklingsafdelinger og den offentlige forskning. Der er imidlertid fortsat et stort behov for at intensivere og udbygge dette samarbejde. Samarbejdet mellem virksomhederne og de offentlige forskningsinstitutioner sker helt overvejende med de største virksomheder. De små og mellemstore virksomheder har kun en beskedent forbindelse til den offentlige forskning, og i det hele taget har de små og mellemstore virksomheder kun en meget svag udviklingskompetence. En kommende indsats på udviklingsområdet skal derfor i særlig grad rettes imod de små og mellemstore virksomheder.

Hertil kommer, at det fortsat er nødvendigt for at sikre konkurrenceevnen, at både virksomheder og offentlige forskningsinstitutioner intensiverer internati-